

BİR İNCELEME: TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE TÜRK SPOR ÖRGÜTLENMESİHikmet TURKAY^{1*}A.Dursun AYDIN²**ÖZET**

Bu çalışmanın amacı, tarihsel süreç içerisinde Türk Spor Yönetim yapısını kronolojik bir sıralama ile incelemek ve Türk Spor Örgütlenmesini tek kaynaktan toplayarak spor bilimi literatürüne katkı sağlamaktır. Bu nedenle ilgili literatür taranarak bazı başlıklar altında konular ele alınmıştır. 1938 yılında 3530 sayılı kanunla merkezde Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü olarak kurulan ve taşrada Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü olarak adlandırılan kurum, 1986 yılında ise 3289 sayılı kanunla bazı yeniliklerle revize edilerek Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü adını alan, 1989'da ise GSGM olarak adı değiştirilen, bağlı bulunduğu kurum değişse de genel mevzuatında, merkezi ve taşra yapısında, büyük bir değişiklik yaşanmayan bu güzide kurum, 2011'de ikinci kez kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanarak, Merkezde Spor Genel Müdürlüğü (SGM) adıyla, taşrada ise Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe Müdürlüğü ismiyle işlevini sürdürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Spor Yönetimi, Spor Örgütlenmesi

A REVIEW OF: THE TURKISH SPORT ORGANIZATIONS IN HISTORICAL PROCESS**ABSTRACT**

The purpose of this study is to examine the structure of Turkish Sports Management in chronological order in the historical process and contribute to the literature of sports science by gathering Turkish Sports Organization in one source. The central organization established in 1938 with the act 3530 with the name of the Physical Training General Directorate known as Physical Training Regional Office in the urban areas was revised in 1986 with the act 3289 and affiliated a new institution as Physical Training and Sports General Directorate without significant changes in its basic duties. The organization was subjected to a final revision and affiliated to newly established Youth and Sports Ministry in as a new name Sport General Directorate in the center and Youth Services and Sports Regional Directorate in urban areas 2011.

Key Words: Sport, Sport Management, Sport Organization

^{1*} Arş.Gör.Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. hikmet.turkay1@gazi.edu.tr

² Doç.Dr.Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. alidursunaydin@gmail.com

GİRİŞ

Geçmişten günümüze hayatı idame, sağlık, estetik, macera, eğlence, güçlü toplum yaratma, toplumsal statü, maddi kazanç gibi biyolojik, psikolojik ve sosyal motiflerle uygulanan sportif aktiviteler, birtakım fonksiyonları birey ya da gruplara kazandırmaktadır. Sporun bir araç olarak değişik alanlardaki bu beklentilere cevap verme gücü, tarihin her döneminde tüm toplumlarca değerlendirilmiştir. Erken devirlerden itibaren Türk toplum hayatı da, çeşitli amaçlarla gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerle zenginleşmiştir (Özmaden, 2010).

Türk toplum hayatındaki bu fiziki ve sportif zenginleşme ile beraber spor koruma altına alınan, teşvik edilen ve özel spor alanlarıyla kurumsal yapıya kavuşan bir hal almıştır. Bu çalışmada da amaç, tarihsel süreç içerisindeki Türk Spor Örgütlenmesini açıklamak ve spor bilimi literatürüne katkı sağlamak olduğu için Türk Spor Yönetiminin temel yapısı aşağıdaki şekilde kategorize edilmiş ve ayrıntılı olarak incelenmiştir:

Cumhuriyet öncesi Türk spor yönetimi.

Gönüllü spor birlikleri dönemi.

- İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi.
- Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ).

Türk Spor Kurumu dönemi (TSK).

3530 Sayılı Kanun ve sonrası.

1982 Anayasasında "Gençlik ve Spora" ilişkin hükümlere yer verilmesi.

Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın birleştirilerek Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın kurulması.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (Ekenci & Serarşlan, 1997).

1. Cumhuriyet Öncesi Türk Spor Yönetimi

Türkler, tarih boyunca spora çok yakın olmuştur. Orta Asya'dan dünyanın birçok yerine göç eden bir ırkın spordan uzak olacağı düşünülemez. Hareketli göçebe yaşamında at binip kılıç kuşanan, cirrit atan, güreş tutan Türkler, yerleşik hayata geçince de spordan kopmamışlar hatta spora daha çok zaman ayırmışlardır.

Türkler sporla bu kadar uğraşırken bazı spor dalları zamanla çok gelişmiş ve ata sporuna dönüşmüştür. Özellikle ata sporu olarak kabul edilen güreş köylere varıncaya kadar herkesin ilgisini çekmiş, ünlü pehlivanlar o zamanın vasıtasız ortamında diyar diyar gezerek güreş tutmuşlardır. "Türk gibi kuvvetli" sözü herkesin hayranlık duyduğu bu pehlivanların şahsında geçerli olmuştur. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde sportif faaliyetlerin

desteklenmesi ve devam etmesi Ahilik, Spor Tekkeleri ve Vakıflar eliyle yürütülmüştür. Osmanlı döneminde, yetenekli sporcular saray çevrelerince korunmaya alınmış ve "pehlivanlar tekkesi, ok meydanı, cirit düzü" gibi adları günümüze kadar uzanan yerlerde sportif etkinlikler yapılmıştır (Mutlu, 2001).

Cumhuriyet öncesinde ise, savaşlar ülkenin gücünü kırmıştır ve ardı sıra gelen yeni bir devletin ve Cumhuriyetin kurulmasının sancıları vardır. Bu dönemde Selim Sırrı Tarcan ve spora gönül vermiş arkadaşlarının kişisel girişimleri olmuştur fakat Cumhuriyet ilan edilinceye kadar spor alanında ciddi bir teşkilatlanmaya gidilememiştir (Demirci, 1986).

2. Gönüllü Spor Birlikleri Dönemi

Türklerde somut ilk kulüpçülük hareketi 1855'te başlamış ve ilk demokratik örgüt ise 17 Mayıs 1903 yılında İstanbul Futbol Birliği adıyla kurulmuştur. Birliğe o dönemde yürürlükte olan 1909 sayılı dernekler yasasına göre kurulan Galatasaray, Kadıköy, Elpis, Moda, Fenerbahçe, Strugglers, Yasson, Dark spor kulüpleri de üye olmuşlardır. Birliğin bağlı olduğu herhangi bir yasa ve taşra örgütü yoktur. Spor kulüpleri sadece kendi aralarında bir sözleşme imzalamışlardır. İstanbul futbol birliği salt maç düzenleyen bir örgüt olmakla birlikte sporda demokrasi yolunda, ülkemizin o günkü siyasal koşulları içinde attığı ilk önemli adımdır (Ekenci & Serarslan, 1997).

Cumhuriyet öncesinin örgütlerinden biri de, 1909 yılında kurulan Osmanlı Milli Olimpiyat Komitesidir. Komite güçlü bir örgüt olamamıştır fakat Türkiye Milli Olimpiyat Komitesine (TMOK) temel olmuştur. İstanbul Futbol Birliğinin sona ermesinden sonra 1910 yılında İstanbul Futbol Kulüpleri ligi kurulmuş fakat o da varlığını 4 yıl sürdürebilmiştir.

26 Haziran 1920 tarihinde Altınordu, Beylerbeyi, Darüşşafaka, Bakırköy, Anadolu, Galatasaray, Fenerbahçe, Hilal İdman Yurdu, Vefa, Nişantaşı, Süleymaniye ve Türkgücü kulüpleri daha sonra kurulacak olan TİCİ' nin temelini atmışlardır (Sümer, 1990).

• Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ)

Kısa adı TİCİ olan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakının kurulması için Altınordu, Beylerbeyi, Darüşşafaka, Anadolu, Bakırköy, Fenerbahçe, Hilal İdman Yurdu, Nişantaşı, Süleymaniye, Türkgücü, Vefa, Üsküdar, Beşiktaş, Union ve Galatasaray kulüpleri 26 Haziran 1920'de ilk toplantılarını İstanbul'da yapmışlardır. Toplantıdan sonra 15 Nisan 1921'e kadar TİCİ' nin kuruluşu için çalışmalar yapılmıştır. 15 Nisan 1921' de ikinci toplantılarını İstanbul Spor Kulübünde yapmışlardır. Kuruluş için 03.08.1909 tarihli dernekler yasasına göre 27 Kasım 1921 tarihinde resmen başvurulmuş, tüzel kişiliği 22 Mayıs 1922'de kesinleşmiştir. Kuruluştaki geçici yönetim kuruluna Ali Sami Yen, Burhanettin Felek, Selim Sırrı Tarcan ve Yusuf Ziya Öniş getirilmiştir. Kurucular ilk resmi toplantılarını Kadıköy'deki Fenerbahçe Lokalinde 14 Temmuz 1922 tarihinde yapmışlardır. TİCİ' nin kuruluşu o günün devlet yönetimince de desteklenmiş, Türkiye ilk kez 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarına çağırılmıştır (Sümer, 1990).

1924 yılında kamu yararı gözetilen dernek olarak kabul edilen Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı, tüzüğüne göre; "Türkiye'de idmancılığı (terbiye-i bedeniye ve sporu) ilmi esaslar çerçevesinde uygulama ve geliştirmeye çalışmayı ve Türk sporunu içeride ve dışarıda temsil etmeyi" amaç edinmiştir. TİCİ, bu kuruluş amaçları doğrultusunda, sporda milli ruhu kamçılayacağı, Cumhuriyetin ön plana çıkardığı sporun Türklük bilincini pekiştireceği, milli temsil arzusunun sporcuyu motive edeceği düşünülmüştür (Yıldıran, 1996). TİCİ, amaç ve görevlerini yerine getirebilmek için, merkez ve taşra olmak üzere iki biçimde teşkilatlanmıştır. Merkez teşkilatı genel kongre, genel merkez ve federasyonlardan, taşra teşkilatı da bölge merkez heyeti, bölge idman heyetleri, bölge kongresi ve kulüplerden oluşmuştur.

TİCİ 13-18 Şubat 1936 günleri arasında toplanan 8.genel kurulunda alınan bir kararla sona ermiştir. Toplantıda ilk ulusal örgüt olan TİCİ dağıtılarak, yerine Türk Spor Kurumu kurulmuştur (Gül, 2008).

3. Türk Spor Kurumu Dönemi (TSK)

Kuruluş safhasında hiçbir bakanlığa bağlı değildir ve kendine mahsus, seçimle işbaşına gelen organları bulunmaktadır. Gelirlerini harcama yetkisine sahip özerk bir kuruluş olması itibariyle TSK, idare anlayışı ve hizmet bakımından yerinden yönetim esası üzerine kurulmuştur.

T.S.K teşkilatı yapılanma anlayışı itibariyle bölgeler ve spor kulüplerinden birer, Kültür ve Sağlık Bakanlıkları, Genel Kurmay Başkanlığı ve Cumhuriyet Halk Partisi'nden birer delegeyle ve tabii üye olarak TSK Genel Merkez Başkanı (federasyon başkanları dahil) ve üyelerden oluşan Büyük Kongre, iki yılda toplanarak, Genel Merkezin çalışma ve hesaplamalarını denetlemiştir. Bu kongre; üye tam sayısının üçte-ikisinin mevcudiyeti ve salt çoğunluğun onayıyla T.S.K Nizamnamesini değiştirilebilmekte, iki yıllık süre için birer Genel Başkan, Asbaşkan, Hami Başkan ve Onursal Başkan ile genel başkanın teklif edeceği adaylar arasından Genel Sekreter, Sayışman, Genel Enspektör, Sağlık Enspektörü, iki Hesap Kontrolörü, onursal üyeler ile federasyonları ve başkanları seçmiştir (Doğar, 1994).

Türk Spor Kurumu, sporda kulüplerin federatif yönetiminden sporda devlet yönetimine geçişin ara rejimi olmuştur. Kurum, spor-siyaset ilişkileri açısından da ülkemizin ilk örneğidir. Çünkü; Türk Spor Kurumu o yılların tek partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi'ne bağlı çalışmıştır. TSK; TİCİ ile başlayan demokratikleşme hareketinin, yine TİCİ ile başlayan sporda demokrasi yolundaki başarısız denemelerin devamı niteliğinde olmuştur (Gül, 2008).

4. 3530 Sayılı Kanun ve Sonrası

TİCİ ve TSK örneklerinden sonraki dönemde sporun devlet tarafından yönetilmesinden başka bir yolun olmadığı düşünülmüş ve bu düşünceyle doğrudan hükümete bağlı bir spor teşkilatı kurmak amacıyla, 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu (BTK) çıkarılarak kamu otoritesinden sorumlu, tüzel kişiliğe haiz, katma bütçeli Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü

(BTGM) teşkilatı kurulmuştur. Merkezîyetçi idare anlayışının hakim olduğu bu teşkilat Türk sporunu 1986 yılına kadar sevk ve idare etmiştir (Bayansaldüz, 2003).

Bakanlar Kurulunca yayınlanan 24.01.1989 gün ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü 18 Mart 1989 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü haline getirilmiştir. Genel müdürlük özel hukuk hükümlerine dayandırılacaktı ve merkezi Ankara olacaktı. 3530 sayılı yasa, önemli yenilikler getirmiştir ve bu yeniliklerin başında da Federasyonlar gelmekteydi. Buna göre, federasyon başkanlığı için, kendi spor dallarına mensup olan seçmeler üç aday belirleyecek, başbakan ya da bakan bu üç adaydan birini federasyon başkanı olarak görevlendirecekti.

3 Kasım 1969 günü Başbakanlık görevine atanan Süleyman Demirel, Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'a yeni Bakanlar Kurulu üyelerini sundu. Bakanlar Kurulu üyeleri arasında yeni bir Devlet Bakanlığı yanında, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın bulunduğu ve bu göreve Aydın milletvekili İsmet Sezginin atandığı görüldü. Başbakan Süleyman Demirel 6 Şubat 1970 günü okulların Beden Eğitime ilişkin işlerinin yine Milli Eğitim Bakanlığınca yürütmek üzere Beden Eğitimi ve İzcilik Müdürlüğünün Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü ile Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünün yeni kurulan Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlanmasını Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın onayına sundu. Cumhurbaşkanı da 6 Şubat 1970 gün ve 3/707 sayılı yazısı ile bu isteği onayladı.

Örgüt yapısına bakacak olursak; Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü ile Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Genel Müdürlüğü gibi iki bağlı kuruluş yanında merkez ana birimleri şunlardır:

- Gençlik Sorunları Genel Müdürlüğü,
- Okulçi Beden Eğitimi ve Spor Genel Müdürlüğü,
- İzcilik ve Boş Zamanları Değerlendirme Genel Müdürlüğü,
- Eğitim Genel Müdürlüğü (Gül, 2008).

5. 1982 Anayasasında Gençlik ve Spor

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşundan itibaren 1924, 1961 ve 1982 yıllarında yapılan anayasalar olmak üzere üç anayasa yapılmıştır. Bu anayasalar içerisinde 1924 ve 1961 anayasalarında sporla ilgili bir hüküm bulunmamaktadır. Spor ilk kez 1982 anayasasında yer almıştır.

1982 anayasası, 58. ve 59. maddelerinde gençlik ve sporla ilgili iki hüküm taşımaktadır. Gençliğin korunması başlıklı ilk hüküm devlete, "gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almakla", sporun geliştirilmesi başlıklı ikinci hüküm ise, "her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirler almak ve sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmek ve başarılı sporcuyu korumak" yükümlülükleri vermiştir (Doğar, 1994).

6. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı

Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı 17.06.1982 gün ve 2680 sayılı kanunun Bakanlar Kuruluna verdiği yetkiye dayanarak ve 14 Aralık 1983 gün ve 18251 sayılı resmi gazetenin mükerrer sayısında yayınlanan 13 Aralık 1983 gün ve 174 sayılı Bakanlıkların kuruluş ve görev esasları hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye göre oluşturulmuştur. Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, "Kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütebilmesi için Bakanlıkların kurulmasına, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir" şeklinde belirtilmiştir.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının önemli görevlerinden bazıları:

- Her yaştaki yurttaşlarımızın beden ve akıl yeteneklerini geliştirecek beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sevk ve idaresini sağlamak,
- Yurtiçinde ve yurtdışında spor alanında ülkemizi en iyi şekilde temsil edebilecek sporcu, spor yöneticisi, hakem ve antrenör ile diğer elemanların yetiştirilmesini temin etmek,
- Gençlik ve spor faaliyetleri için gerekli olan spor tesislerini yaptırmak,
- Gençlik ve spor faaliyetleri alanında diğer ülkelerle ve milletlerarası kuruluşlarla işbirliği yapmaktır (Demirci, 1986).

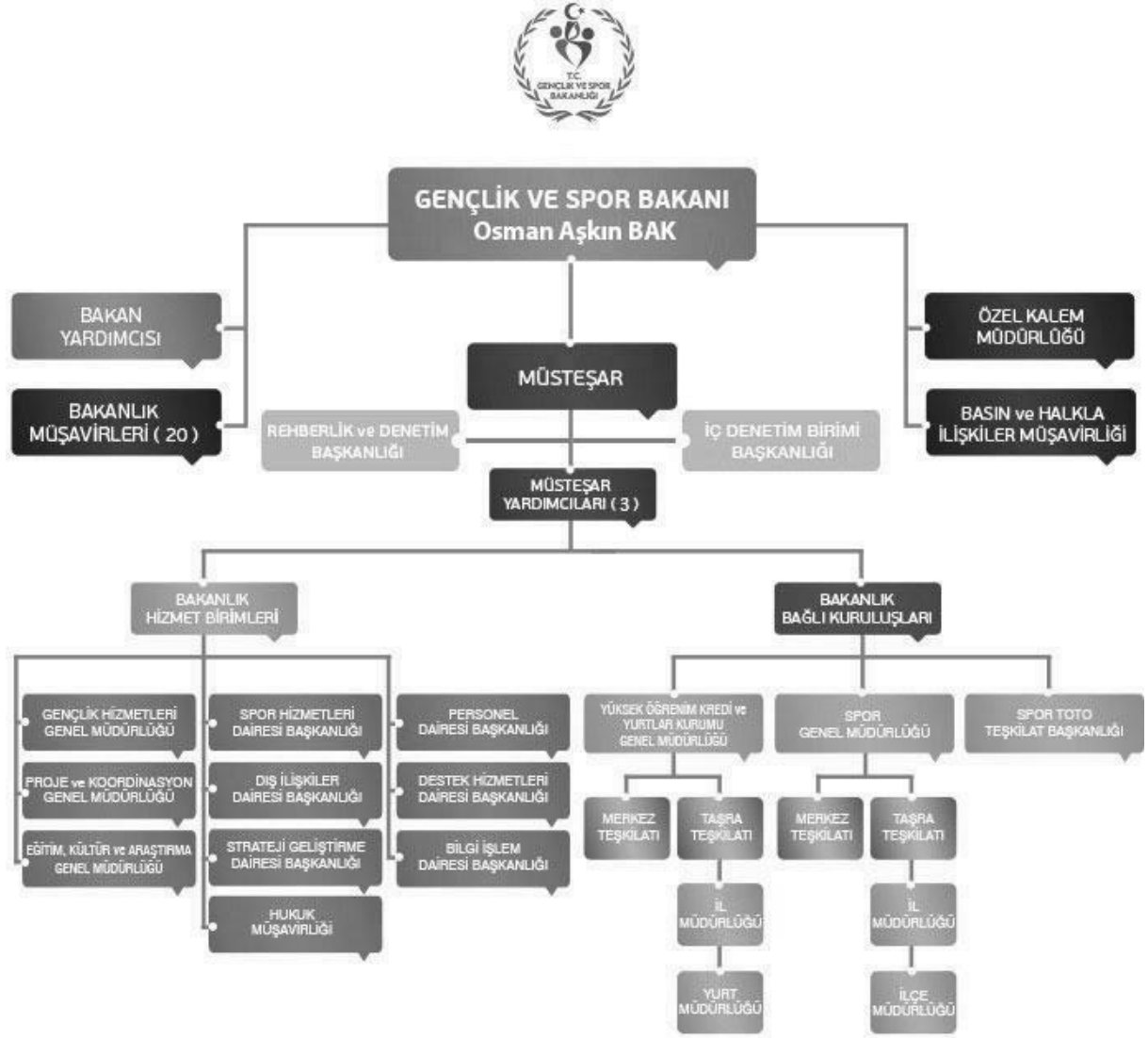
7. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

3289 sayılı yasanın bazı maddeleri Bakanlar Kurulunca 2 Mart 1989 gün ve 20096 sayılı resmi gazetede yayınlanan 24.1.1989 gün ve 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilmiştir. Bu değişiklikle Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü'nün adı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü olmuştur. İl ve İlçe müdürlükleri de İl Gençlik ve Spor Müdürlüğü İlçe Gençlik ve Spor Müdürlüğü adını almış, Genel Müdürlüğün merkez birimleri arasına da Gençlik Hizmetleri Dairesi Başkanlığı eklenmiştir. Genel Müdürlüğün sürekli kurulları Gençlik ve Spor Şuraları oluşturularak dörde çıkarılmıştır. 3289 ve 3703 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün kuruluş yasasında ye alan federasyon başkanlarının seçimle iş başına gelmesi, spor federasyonlarının özertleştirilmesi ve demokratik bir yapıya kavuşturulması çalışmaları 3461 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu'nun kuruluş ve görevleri hakkındaki kanunla başlamıştır. 1993 yılında ise, federasyon başkanlarının seçimle iş başına gelmesine ilişkin yönetmelik çıkarılarak uygulamaya konmuş ve ilk seçimler 5230 delegenin katılımıyla 5 Aralık 1993'te yapılmıştır (Özelci, 2007).

8. Gençlik ve Spor Bakanlığı

Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması; 6/4/2011 tarihli ve 6223 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulu'nca 3/6/2011 tarihinde kararlaştırılmıştır. Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısında değişikliğe gidilen Gençlik ve Spor Genel

Müdürlüğü'nün 3289 sayılı kanunda yer alan "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü" ibaresi "Spor Genel Müdürlüğü" olarak değiştirildi (SGM, 2017).

Kaynak: www.gsb.gov.tr

Gençlik ve Spor Bakanlığı teşkilat yapısında Müsteşar, Bakandan sonra gelen en üst düzey kamu görevlisi olup Bakanlık hizmetlerini, Bakan adına ve onun emir ve yönlendirmesi doğrultusunda, mevzuat hükümlerine, Bakanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Bakanlık kuruluşlarına gereken emirleri verir ve bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Müsteşar bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur. Müsteşara yardımcı olmak üzere iki Müsteşar Yardımcısı görevlendirilebilir.

Hizmet Birimleri;

- a) Gençlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- b) Proje ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü.
- c) Eğitim, Kültür ve Araştırma Genel Müdürlüğü.
- ç) Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- d) Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı.
- e) Hukuk Müşavirliği.
- f) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı.
- g) Personel Dairesi Başkanlığı.
- ğ) Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- h) Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı.
- ı) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.
- i) Özel Kalem Müdürlüğü (GSB, 2017).

• A.Gençlik ve Spor Bakanlığının Görevleri

- a) Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleyici politikaları tespit etmek, farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini gerçekleştirebilmelerine imkân sağlamak, karar alma ve uygulama süreçleri ile sosyal hayatın her alanına etkin katılımını sağlayıcı öneriler geliştirmek ve bu doğrultuda faaliyetler yürütmek, ilgili kurumların gençliği ilgilendiren hizmetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlamak.
- b) Gençliğin ihtiyaçları ile gençliğe sunulan hizmet ve imkânlar konusunda inceleme ve araştırmalar yapmak ve öneriler geliştirmek, gençlik alanında bilgilendirme, rehberlik ve danışmanlık yapmak.
- c) Gençlik çalışma ve projelerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- ç) Gençlik çalışma ve projeleri yapmak, bu çalışma ve projeleri desteklemek, bunların uygulama ve sonuçlarını denetlemek.
- d) Spor faaliyetlerinin plan ve program dâhilinde ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülmesini gözetmek, gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak.
- e) Spor alanında uygulanacak politikaları tespit etmek ve uluslararası kuralların ve talimatların uygulanmasını temin etmek.
- f) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

• B.İl ve İlçe Düzeyinde Yönetim

Bakanlığın görev alanıyla ilgili olarak il ve ilçe düzeyinde yapılması gereken iş ve işlemler Spor Genel Müdürlüğü'nün Gençlik Hizmetleri ve Spor İl ve İlçe

Müdürlükleri aracılığıyla yürütülür. Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin yerine getirmesi gereken farklı görevleri bulunmaktadır. Bunlar arasında diğer kişi ve gruplarla karşılıklı iletişim ve işbirliğinin sağlanıp, sürdürülmesi ve geliştirilmesini amaçlayan halka ilişkiler, kurum çalışanlarının özlük hakları, görevlendirmek, istihdam, hizmetiçi eğitim, disiplin, sağlık ve yönlendirilmeleri gibi konuları içeren personel işleri, bütçe, alım-satım, tahakkuk, hesap vb. hususları kapsayan mali konular; il düzeyindeki çeşitli spor dallarında ferdi veya takım sporları müsabaka organizasyonları ile gençliğin boş zamanlarını değerlendirmelerini sağlayacak gençlik ve spor faaliyetleri gibi görevler bulunmaktadır (Ekenci, 1996).

• C.Gençlik Merkezleri İle Gençlik ve İzcilik Kampları

Kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ile diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından gençlik merkezleri ve benzeri tesisler kurulabilir, gençlik ve izcilik kampları düzenlenebilir. Bunların oluşumu ile çalışma usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

• D.Spor Federasyonları

Ülkemizde spor federasyonları ilk olarak 1923 tarihli TİCİ kuruluş nizamnamesinde yer aldığı görülmektedir. Kuruluş nizamnamesinde “Beynelmilel Ayaktopu Federasyonu Türkiye Ayaktopu Heyet-i Müttehidesi” ve “Beynelmilel Güreş Federasyonu Türkiye Güreş Heyet-i Müttehidesi” adıyla belirtilmiştir. Federasyonlar daha sonra 1938 tarihli 3530 sayılı kanunun 6. maddesinde yer almış bu tarihten itibaren farklı dönemlerde farklı kanun ve yönetmelik’ lerle şekillendirilmeye çalışılmış; Türk sporuna daha iyi hizmet vermesi yolunda değişiklikler gerçekleştirilmiştir.

Spor Federasyonları, spor örgütlenmesinin ve yönetiminin uluslararası platforma açıldığı ve uluslararası federasyonlarla bağlantılar kurduğu önemli yapılanmalardandır ve spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek görevi Spor Genel Müdürlüğü’ nün görevleri arasında sayılmıştır.

2004 yılı 25522 sayılı “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor Federasyonları Çerçeve Statüsü” ile birlikte diğer spor federasyonlarının özerkleşmesi sağlanmış, spor federasyonlarının kuruluşu, teşkilatı, çalışmaları ve Genel Müdürlük ile Tahkim Kuruluyula arasındaki ilişkiler düzenlenmiştir (GSB, 2017).

SONUÇ

Spor, insanlık tarihinin başlangıcına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir ve toplumsal yaşantımızın vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar, insanoğlu bilerek ya da bilmeyerek sporun içinde olmuştur. İnsanoğlu doğa ile baş başa kalması nedeniyle farkında olmadan sporla iç içe yaşamış, yeni yeni şeyler keşfettikçe spor da yeni özellikler kazanmıştır. Böylece sporun gelişimi insanoğlunun gelişimine paralel bir çizgi izlemiş ve değişikliğe uğramıştır (Sunay, 2003). Bu değişimler sporun yönetim alanında da kendini

göstermiştir. Spor hizmetini sunan teşkilatların, ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılayabilmesi için bireylerin gereksinimlerini dikkate alan, kalite odaklı, gelişime açık, demokratik, profesyonel bir spor yönetimini benimsemelerini zorunlu kılmıştır (Işıkgöz ve diğ., 2015).

Anayasamızın 59'uncu maddesinde; "Devlet her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder" hükmü yer almaktadır. Fakat devlet vatandaşlarının spora katılımını teşvik etse de ülkemizde spora katılım oranı ülkemiz nüfusuna oranla çok düşüktür. Oysa sporun birey ve toplum sağlığı açısından önemi yadsınamaz bir gerçektir. Her yaştan bireyin ilgisini çeken bu toplumsal olgunun özellikle çocuk ve gençlerimiz arasında yaygınlaşmasını sağlamak toplumsal yararın temelini oluşturacaktır.

KAYNAKÇA

- Bayansalduz, M. (2003). Türk Spor Yönetiminde Finansal Kaynak Sağlama Çabalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (160), 51-59.
- Demirci, N. (1986). *Sporda yönetim-teşkilatlanma ve organizasyonlar*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Devecioğlu, S., Çoban, B., & Karakaya, Y. E. (2014). Futbol yönetimi ve organizasyonlarının görünümü. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(1).
- Doğar, Y. (1994). *Türk spor yönetiminde ademi merkezileşme eğilimleri*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.
- Ekenci, G. (1996). Gençlik ve Spor İl Müdürlerinin Görev Alanlarını Önem ve Zaman Bakımından Değerlendirmeleri. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Sayı:2.
- Ekenci, G. & Serarşlan, M.Z. (1997). Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt,2 s.3.
- Gök, Y., & Sunay, H. (2010). Türkiye ve Fransa'da Uygulanan Spor Yönetiminin Kamu Yönetimi Açısından Karşılaştırılması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 7-16.
- Gül, Ç. (2008). *Türk spor teşkilatının sorunları ve yeniden yapılanması*. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Işıkgöz, E., & Taşkıran, Y. (2015). AB'ye Üyelik Sürecinde Türk Spor Yönetiminde Desantralizasyon. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:7.
- Mutlu, O. (2001). *Türk spor teşkilatının yapısal değişimine yönelik önerilerin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Muğla.

Özmaden, M.(2010). Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (TİCİ) dönemi milli ruh ve milli temsil, siyasi ve milli propaganda ile ülkeyi tanıma-tanıtma çabaları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7,1.

Özelçi, M.A. (2007). *Türk Spor Yönetiminde Kendine Özgü Bir Yapılanma: Türkiye Futbol Federasyonu*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sunay, H. (2003). Türk spor politikasına analitik bir bakış. *Spormetre*, 1(1), 7-13.

Sümer, R. (1990). *Türkiye’de Spor Yönetiminin Tarihsel Gelişimi ve Sporda Demokrasi*. Ankara: Şafak Matbaası.

Yıldıran, İ. (1996). Uygulama Nedenleri ve Fonksiyonları Bakımından Türk Kültürünün Erken Devirlerinde Bazı Sportif Aktivitelerin Görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 47-57.

<http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/112/105/Tarihce> Erişim Tarihi: 02.06.2017

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/36/10/Mevzuat> Erişim Tarihi: 02.06.2017

<http://www.gsb.gov.tr/Sayfalar/35/10/TeskilatveGorevleri> Erişim Tarihi: 02.06.2017